

เตือนภัย ศัตรูพืช เตือนภัย ศัตรูพืช

สำนักงานเกษตรจังหวัดพิจิตร กลุ่มอารักขาพืช โทร ๐-๕๖๖๑-๓๔๒๓ ต่อ ๑๐๖

เพลี้ยแป้งมันสำปะหลัง

สำนักงานเกษตรจังหวัดพิจิตร โดยกลุ่มอารักขาพืช เตือนภัยการระบาดของเพลี้ยแป้งมันสำปะหลัง ให้เกษตรกรระวังการระบาดของเพลี้ยแป้งมันสำปะหลัง และแนวทางการป้องกันกำจัดเพลี้ยแป้งมันสำปะหลัง จากสถานการณ์การระบาดของเพลี้ยแป้งจะพบมากในช่วงฤดูแล้งหรือฝนทิ้งช่วงเป็นเวลานาน เนื่องจากใบมันสำปะหลังที่สร้างขึ้นในช่วงแล้งจะมีคุณค่าทางอาหารสูง เหมาะสมต่อการเจริญเติบโตของเพลี้ยแป้ง หรืออาจกล่าวได้ว่าเพลี้ยแป้งชอบดูดน้ำเลี้ยงของใบที่สร้างขึ้นในช่วงแล้งมากกว่าในช่วงฝน นอกจากนี้แมลงที่เป็นตัวห้ำและตัวเบียนมีปริมาณลดลงในช่วงนี้ด้วย เพลี้ยแป้งสามารถระบาดจากพื้นที่หนึ่งไปยังพื้นที่อื่นได้โดยการติดไปกับคน ท่อนพันธุ์ กระจาแล้ง และมดเป็นพาหนะนำตัวเพลี้ยแป้งไปเลี้ยงเพื่อรอดูกินมูลหวาน ความเสียหายจากการทำลายของเพลี้ยแป้งต่อผลผลิตขึ้นอยู่กับระยะการเจริญเติบโตของมันสำปะหลัง ดังนั้นเกษตรกรควร หมั่นสำรวจแปลงถ้าพบการระบาดให้แจ้งสำนักงานเกษตรอำเภอ เพื่อปล่อยแตนเบียนหรือแมลงช้างปีกใสควบคุม สำหรับรายละเอียดของเพลี้ยแป้งและวิธีการควบคุม ดังนี้

แบ่งเพลี้ยแป้งตามลักษณะของลูกที่ออกมาเป็น ๒ ประเภท

- ประเภทวางไข่ (Oviparous) ไข่อยู่ในถุงไข่ที่มีเส้นใย คล้ายสำลีปกคลุม
- ประเภทออกลูกเป็นตัว (Viviparous)

ชนิดของเพลี้ยแป้งมันสำปะหลัง

เพลี้ยแป้งที่พบในต้นมันสำปะหลังในประเทศไทยในปัจจุบันมี ๔ ชนิด (อัมพร วิโนทัย, กรมวิชาการเกษตร)

๑. เพลี้ยแป้งลาย (Striped mealy bug): *Ferrisia virgata*

เพลี้ยแป้งลายชนิดวางไข่

ไข่: เป็นเม็ด วางเป็นฟองเดี่ยว สีเหลืองอ่อน ยาวรี อยู่ในถุงไข่ ไข่มีขนาดกว้าง ๐.๒๐ mm. ยาว ๐.๔๐mm.

ตัวอ่อน : สีเหลืองอ่อน ตัวยาวรี ตัวอ่อนวัยแรก (Crawlers)เคลื่อนที่ได้ วัยสุดท้ายมีขนาดกว้าง ๑.๐๐ mm.ยาว ๒.๐๕mm. หางยาว ๑.๑๑ mm.

ตัวเต็มวัย (เพศเมีย) :ตัวค่อนข้างแบน บนหลังและด้านข้างมีแป้งปกคลุมมาก เวลาวางไข่จะวางถุงไข่ไว้ใต้ท้องเป็นใยคล้ายสำลีหุ้มไว้อีกชั้นหนึ่ง มีความกว้าง ๑.๘๓ mm. ยาว ๓.๐๓ mm.หางยาว ๑.๕๗ mm. จำนวนตัวอ่อน ๒๒-๔๕๕ ตัว รวมอายุขัย ๓๕-๙๒ วัน

เพลี้ยแป้งลายชนิดออกลูกเป็นตัว

ตัวอ่อน : มีสีเหลืองอ่อน กลมรี มองไม่เห็นส่วนหาง ไม่มีแป้งเกาะ จะมีแป้งเกาะหลังลอกคราบแล้ว ๒-๓ วัน และเห็นส่วนหาง ตัวอ่อนวัยสุดท้ายมีขนาดกว้าง ๐.๓๕ mm. ยาว ๒.๓๑ mm. หางยาว ๑.๐๐ mm.

ตัวเต็มวัย (เพศเมีย) : ตัวป้อม กลมรี ส่วนหลังและด้านข้างมีแป้งเกาะ ขนาดกว้าง ๐.๕๐ mm. ยาว ๒.๐๙ mm. หางยาว ๐.๙๑ mm.

๒. เพลี้ยแป้งแจ๊คเบียร์ (Jackbeard): *Pseudococcus jackbeardsleyi*

ตัวสีเทา ไม่มีแถบบนหลัง มีเส้นขนรอบขอบตัวโดยคู่ที่หางยาวครึ่งหนึ่งของลำตัว มีถุงไข่อยู่บนส่วนท้ายลำตัว มีพืชอาหารหลายชนิด จะมีความสำคัญในอนาคต (CAB International) เมื่อขาดศัตรูธรรมชาติ จะเกิดการแพร่ระบาดอย่างรวดเร็ว (william and Watson, ๑๙๘๘)

๓. เพลี้ยแป้งสีเขียว (green mealy bug): *Phenacoccus madeirensis*

ตัวรูปร่างไข่ (oval) ค่อนข้างแบนทางด้านข้างมี wax สีขาวปกคลุมบางๆ บนลำตัว มีเส้นขนที่ขอบส่วนปลายท้อง และมีถุงไข่อยู่บนส่วนหลัง

ชีฟจักร : ตัวเมียมีอายุ ประมาณ ๓๐ วัน ในอุณหภูมิ ๒๕ °C อายุ ๔๖ วันในอุณหภูมิ ๒๐ °C และอายุ ๖๖ วันในอุณหภูมิ ๑๕ °C ตัวผู้มีอายุมากกว่าตัวเมีย ประมาณ ๓-๙ วัน

๔. เพลี้ยแป้งสีชมพู (Pinkish mealy bug): *Phenacoccus manihoti* เป็นเพลี้ยแป้งที่ระบาดทำลายมันสำปะหลังรุนแรงในขณะนี้

ไข่: ยาวรี สีเหลืองทอง อยู่ภายในถุงไข่ที่ติดอยู่ที่ส่วนปลายท้องตัวเมีย

ตัวอ่อน: ตัวแบน หลังจากได้กินอาหารแล้วจะสร้าง wax สีขาวปกคลุมลำตัว

ตัวเมีย: รูปร่างเป็นรูปไข่ สีชมพู มี wax สีขาวปกคลุมลำตัว

ตัวผู้: มีปีกขนาดเล็ก มีอายุเพียง ๒-๓ วัน เพื่อการผสมพันธุ์

ศัตรูธรรมชาติของเพลี้ยแป้ง

ตัวห้ำ : แมลงช้างปีกใส (*Plectiscyza ramburi*)

ตัวเบียน : แตนเบียน *Anagyrus lopezi*

เชื้อโรค : เชื้อราบิวเวอร์เรีย

แนวทางการป้องกันกำจัดเพลี้ยแป้งมันสำปะหลัง

๑. ในพื้นที่ที่ยังไม่พบการระบาด

๑.๑ ใช้ท่อนพันธุ์สะอาด

๑.๒ เก็บซากพืชออกจากแปลง ไถพรวนหลายๆ ครั้ง และตากดินอย่างน้อย ๑๔ วัน

๑.๓ แช่วท่อนพันธุ์ด้วยสารเคมีที่แนะนำ

๑.๔ ตรวจสอบแปลงสม่ำเสมอทุก ๒ สัปดาห์

๒. ในพื้นที่ที่มีการระบาดของเพลี้ยแป้ง

๒.๑ หลีกเลี่ยงการปลูกในฤดูแล้ง

๒.๒ ไถพรวนดินหลายๆ ครั้ง ตากดินอย่างน้อย ๑๔ วัน

- ๒.๓ แช่ท่อนพันธุ์ด้วยสารเคมีที่แนะนำ
- ๒.๔ ต้องตรวจแปลงทุก ๑๔ วัน
- ๒.๕ ถ้าพบระบาดรุนแรง ในมันอายุ ๑-๔ เดือนให้ถอนทิ้งทั้งหมดแล้วทำลายนอกแปลง ไม่รุนแรงให้ตัดยอดแล้วพ่นบริเวณที่พบ
- ๒.๖ ถ้าพบการระบาดในมันอายุ ๔-๘ เดือนให้ตัดยอดหรือถอนต้นที่พบนำไปทำลายนอกแปลงและพ่นสารเคมีบริเวณที่พบและรัศมีโดยรอบทันที
- ๒.๗ ถ้าพบการระบาดในมันอายุมากกว่า ๘ เดือน ควรเก็บผลผลิต ตัดต้นทิ้งนำไปทำลาย ทำความสะอาดแปลงปลูกพืชอื่น เช่น ข้าวโพด อ้อย ข้าวฟ่าง ทานตะวัน พืชตระกูลถั่ว
- ๒.๘ ใช้ศัตรูธรรมชาติควบคุมเพลี้ยแป้ง เช่น แมลงช้างปีกใส ตัวงเต่า แตนเบียน หรือศัตรูธรรมชาติที่กรมวิชาการเกษตรแนะนำ ฯลฯ
- ๒.๙ หลีกเลี่ยงการใช้สารเคมีโดยไม่จำเป็น ทั้งนี้เพื่อเป็นการอนุรักษ์ไม่ให้ตัวห้ำและตัวเบียนที่เป็นศัตรูธรรมชาติของเพลี้ยแป้ง มันสำปะหลังถูกทำลาย
- ๒.๑๐ ใช้วิธีการป้องกันและกำจัดศัตรูพืชโดยวิธีผสมผสาน

สารเคมีป้องกันกำจัดเพลี้ยแป้ง

๑. การแช่ท่อนพันธุ์ (Dipping pre-planting) ด้วยสารฆ่าแมลง ๕-๑๐ นาที

- ไทอะมีโทแซม (Actara ๒๕% WG) อัตรา ๔ กรัม/น้ำ ๒๐ ลิตร
- อิมิดาคลอพริด (Provado ๗๐% WG) อัตรา ๔ กรัม/น้ำ ๒๐ ลิตร
- ไดโนทีฟูแรน (Starkle ๑๐% WP) อัตรา ๔๐ กรัม/น้ำ ๒๐ ลิตร

๒. การใช้สารฆ่าแมลงประเภทพ่นทางใบ

- การพ่นด้วยสารฆ่าแมลง ไทอะมีโทแซม (Actara ๒๕% WG) อัตรา ๔ กรัม /น้ำ ๒๐ ลิตร
- การพ่นด้วยสารฆ่าแมลง ไดโนทีฟูแรน (Starkle ๑๐% WP) อัตรา ๒๐ มล/น้ำ ๒๐ ลิตร
- การพ่นด้วยสารฆ่าแมลง โพรไทโอฟอส (Tokuthion ๕๐%EC) อัตรา ๕๐ มล/น้ำ ๒๐ ลิตร
- การพ่นด้วยสารฆ่าแมลง พิริมีฟอส-เม็ทิล (Actelic ๕๐% EC) อัตรา ๕๐ มล/น้ำ ๒๐ ลิตร
- การพ่นด้วยสารฆ่าแมลง ไทอะมีโทแซม /แลมบ์ดาไซแฮโลทริน (Eforia ๒๔๗ ZC

๑๔.๑/๑๐.๖ % ZC) อัตรา ๑๐ มล/น้ำ ๒๐ ลิตร

- ใช้สารชนิดใดชนิดหนึ่งลดอัตราลงครึ่งหนึ่งผสมกับ white oil (Vite oil ๖๗% EC) อัตรา ๕๐ มล/น้ำ ๒๐ ลิตร โดยผสมไว้ก่อนใส่น้ำเพียงเล็กน้อยใช้ไม้กวนให้เข้ากัน เติมสารฆ่าแมลงแล้วเติมน้ำให้ครบที่กำหนด

- ควรใช้น้ำ ๘-๑๐ ลิตร/ไร่

ภาพชนิดของเพลี้ยแป้ง

(ก) เพลี้ยแป้งตัวลาย

(ข) เพลี้ยแป้งสีเขียว

(ค) เพลี้ยแป้งสีชมพู

(ง) เพลี้ยแป้งแจ๊คเบียดเลย์

ภาพการทำลายของเพลี้ยแป้ง

ภาพศัตรูธรรมชาติ

ไข่แมลงข้างปีกใส

ตัวอ่อนแมลงข้างปีกใสกินเพลี้ยแป้ง

ตัวเต็มวัยแมลงปีกใส

ตัวอ่อนด้วงเต่ากินเพลี้ยแป้ง

ตัวเต็มวัยด้วงเต่ากินเพลี้ยแป้ง

ที่มา : ข่าวเตือนการระบาดของศัตรูพืชประจำสัปดาห์
ปีที่ ๑๑ ฉบับที่ ๙ ประจำวันที่ ๒๒ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๖
กรมส่งเสริมการเกษตร
ประชาสัมพันธ์โดยกลุ่มอารักขาพืช
มีนาคม ๒๕๕๖